

Leders beretning

Personopplysningsloven består både av nasjonale regler og EUs personvernforordning. Personvernforordningen gjelder for alle EU/EØS-land og fastsetter regler om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger, samt regler om fri utveksling av personopplysninger. Personopplysningsloven og personvernforordningens regulering av hvordan personopplysninger skal behandles, har stor betydning for enkeltpersoner, privat næringsliv og offentlig sektor. Datatilsynet er tilsynsmyndighet etter loven.

Personvernnemnda er klageorgan for Datatilsynets vedtak, jf. personopplysningsloven § 22. Det betyr at Datatilsynet i første instans, og Personvernnemnda som klageorgan, er satt til å forvalte personopplysningsloven og avveie relevante personvern hensyn mot øvrige samfunnshensyn. Det er en spennende og viktig oppgave.

Året 2023 har vært spennende, men også krevende for Personvernnemnda. En økning i antall saker i kombinasjon med flere store og omfangsrrike saker har utfordret nemndas kapasitet og har medført en økning i nemndas saksbehandlingstid dette året. Særlig én sak, PVN-2022-22, som gjelder datingappen Grindr's deling av personopplysninger med sine annonsepartnere, har krevd mye av nemndas tid. Saken har vært behandlet over i alt seks møter i 2023. Saken omtales nærmere nedenfor.

Sakene som kommer til nemnda dekker alle samfunnsområder og viser at personvern står sentralt og får økende aktualitet. Nemnda har fortsatt som mål å skrive faglig gode vedtak som kan gi veiledning for senere tilsvarende saker.

Personvernnemnda er faglig bredt sammensatt. Dette er viktig for å sikre at de interesseavveiningene som skal gjøres hensyntar ulike samfunnshensyn på en god måte.

Nemnda har mange spennende faglige diskusjoner med engasjerte nemndsmedlemmer på sine møter. Jeg ser fram til mange nye spennende diskusjoner i 2024, som er inneværende nemnds siste fungeringsår.

Oslo, 12. februar 2024

Mari Bø Haugstad Leder

Administrative forhold, styring og kontroll i nemnda

Personvernnemnda er et uavhengig kollegialt forvaltningsorgan administrativt underlagt Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD). Nemnda ble etablert 1. januar 2001, med hjemmel i lov om behandling av personopplysninger (lov 14. april 2000 nr. 31) og er, etter ikrafttreddelsen av personopplysningsloven 2018, regulert av lov om behandling av personopplysninger 15. juni 2018 nr. 38 (personopplysningsloven) § 22. Nemnda har et sekretariat som tilrettelegger for nemndas arbeid og forbereder saker for behandling i nemnda.

Personvernnemndas virksomhet er regulert i personopplysningsloven § 22, personopplysningsforskriften §§ 3 og 4 (forskrift 15. juni 2018 nr. 876) og økonomi- og saksbehandlingsinstruks 23. oktober 2018 der departementet klargjør nemndas oppgaver og ansvar, samt har satt administrative rammer for nemndas virksomhet. Forvaltningsloven og offentlighetsloven kommer også til anvendelse for nemndas virksomhet, som for forvaltningen for øvrig.

Departementets instruks gjelder administrative forhold. Departementet kan ikke instruere om behandlingen av enkeltsaker eller om den faglige virksomheten for øvrig.

Nemnda avgjør klager over Datatilsynets vedtak med mindre noe annet er særskilt fastsatt, jf. personopplysningsloven § 22. Datatilsynet er tilsynsmyndighet etter personopplysningsloven, samt etter flere særlover, f.eks. helseregisterloven, helseforskningsloven og politiregisterloven m.m. Nemnda behandler ikke klager over Datatilsynets vedtak i saker som berører behandlingsansvarlige eller registrerte i flere EU-/EØS-land (grenseoverskridende behandling) og som skal behandles etter de særlige reglene i personvernforordningen artikkel 60 til 66.

Nemnda treffer sine vedtak ved alminnelig flertall og er beslutningsdyktig når minst fem av nemndas medlemmer eller deres varamedlemmer deltar. Nemndas vedtak er endelige forvaltningsvedtak og kan ikke overprøves gjennom forvaltningsklage. Spørsmål om gyldigheten av Personvernemndas vedtak kan bringes inn for domstolene, jf. personopplysningsloven § 25 annet ledd. Søksmål rettes mot staten v/Personvernemnda.

Personvernemndas nettsted, www.personvernemnda.no, og nemndas elektroniske saksbehandlingssystem, PVN intranett, er utviklet av Hannemyr Nye Medier AS. Personvernemnda har databehandleravtale med Hannemyr Nye Medier om å drifte disse tjenestene.

Personvernemnda orienterer departementet årlig om behandlingen av klagesakene gjennom sin årsmelding. Nemndas vedtak publiseres på lovdata.no og på nemndas nettside, www.personvernemnda.no, i anonymisert form.

Regnskap og budsjett for 2023

Personvernemnda finansieres over kap. 546, post 01, Personvernemnda, i statsbudsjettet. Nemnda ble opprinnelig tildelt et budsjett på 2 641 000 kroner i 2023. Finansdepartementet godkjente i mars 2023 overføring av 102 000 kroner fra budsjettet i 2022 og i juni fikk nemnda godkjent pris- og lønnskompensasjon på 16 000 kroner, jf. Prop. 118 S (2022- 2023) jf. Innst. 490 S (2022-2023). Disponibel bevilgning for Personvernemnda i 2023 ble etter dette 2 759 000 kroner. Totalt forbruk i 2023 var 2 523 921 kroner. Personvernemnda disponerte sin bevilgning primært til lønns- og driftsutgifter til Personvernemndas sekretariat, møte- og reiseutgifter og godtgjørelse til nemndas medlemmer, samt deltakelse på kurs.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak at budsjetterte midler til seminar, kurs og konferanser, ikke ble prioritert av hensyn til saksproduksjon og håndtering av arbeid som tilligger nemnda. Nemnda hadde heller ikke utgifter til dekning av krav om dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 i 2023.

Avtaler og anskaffelser som pådrar nemnda økonomiske forpliktelser inngås av Personvernemndas leder, eller sekretariatet etter fullmakt fra leder. Budsjettdisponeringsfullmakt for kap. 546 ligger i DFD. Alle utbetalinger godkjennes av departementet.

Nemndas medlemmer

Personvernemnda har sju faste medlemmer som blir oppnevnt for fire år med adgang til gjenoppnevning for ytterligere fire år. Hvert medlem har sin personlige vara. Nemndas medlemmer og deres vararepresentanter er oppnevnt av Kongen.

Samtlige medlemmer utfører nemndsoppgavene som et verv ved siden av ordinært arbeid. Nemndas medlemmer, som er bosatt i hele landet, trer sammen i møter ca. en gang pr. måned.

Personvernemnda besto i 2023 av følgende personer:

Leder:

Sorenskriver Mari Bø Haugstad, Hamar

Personlig vara: Riksmekler og lagdommer Mats Wilhelm Ruland, Oslo

Nestleder:

Professor Bjørnar Borvik, Bergen

Personlig vara: Tingrettsdommer Gunn Elin Lode, Sandnes

Medlemmer:

Advokat Malin Tønseth, Oslo

Personlig vara: Rådgiver Eirik Løkke, Oslo

Overlege Ellen Økland Blinkenberg, Bergen

Personlig vara: Seniorrådgiver Heidi Talsethagen, Tromsø

Professor Morten Goodwin, Arendal

Personlig vara: Teknologidirektør Simen Sommerfeldt, Nordre Follo

Advokat Hans Marius Graasvold, Skien

Personlig vara: Fagdirektør personvern Maryke Silalahi Nuth, Oslo

Sivilingeniør Hans Marius Tessem, Gjøvik

Personlig vara: Seniorforsker Petter Bae Brandtzæg, Oslo

Personvernemndas medlemmer er sammensatt med variert kompetanse. Nemndas leder og nestleder skal ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap. På Personvernemndas nettsted, www.personvernemnda.no, finnes mer informasjon om nemndas medlemmer.

Nemndas sekretariat

Personvernemnda har et eget sekretariat som tilrettelegger for nemndas arbeid og forbereder saker for behandling i nemnda. Sekretariatet, som består av én medarbeider, er administrativt ansatt i DFD.

Sekretariatsfunksjonen utføres av utredningsleder/sekretariatsleder Anette Klem Funderud i 100% stilling. Sekretariatet har egnede kontorer i departementsfellesskapet.

Årets aktiviteter

Personvernemnda holdt elleve møter i 2023. Møtene holdes vanligvis i Oslo, men i 2023 ble ett av møtene, som gikk over to dager, lagt til Bergen.

I tillegg til nemndsmøter har det vært møter og løpende kontakt mellom sekretariatet og nemndas leder om saksutredningen og om nemndas virksomhet, herunder praktiske, administrative og økonomiske forhold. Årlig kontaktmøte mellom departementet og nemndas leder og sekretariatsleder ble holdt 27. mars 2023. Det ble der blant annet orientert om saksavviklingen i nemnda, økonomi/ressurssituasjonen og sekretariatets arbeidssituasjon.

Saksbehandlingen i Personvernemnda

I 2023 mottok nemnda 31 nye saker fra Datatilsynet. Det er en økning i sakstilfanget på 41 % sammenlignet med 2022 og en økning på nesten 48 % sammenlignet med gjennomsnittet de siste fem årene (2018 – 2022). Åtte saker fra 2022 ble overført til 2023.

Nemnda holdt elleve møter i 2023. På disse møtene ble 24 saker ferdigbehandlet. Alle vedtakene var enstemmige. Klagebehandlingen medførte endring av Datatilsynets vedtak i seks saker.

Saksbehandlingstiden var på 5,5 måneder som er en økning fra på 1,5 måned fra 2022. Femten saker ble overført fra 2023 til behandling i 2024.

De fleste sakene ble behandlet og avsluttet med et endelig vedtak etter én nemndsbehandling. Dette skyldes at sakene var godt forberedt før møtene, i et samarbeid mellom leder og sekretariat og de øvrige medlemmene i nemnda.

Noen saker er faglig- og er ressursmessig krevende og har av den grunn blitt behandlet over flere møter. PVN-2022-22 Grindr, ble behandlet over til sammen seks møter og PVN-2022-13 Brudd på personopplysnings- og informasjonssikkerheten i Østre Toten kommune, ble behandlet over tre møter (i 2022 og 2023). Enkelte andre saker ble også behandlet over to møter.

Oversikt over vedtakene, samt vedtakene i sin helhet (i anonymisert form), er publisert på Personvernemndas hjemmeside. I tillegg er vedtakene publisert på lovdata.no.

Tabellen nedenfor viser saksavviklingen de seks siste årene.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innkome saker	20	16	24	22	22	31
Avgjorte saker (realitetsbehandlet)	15	20	17	26	19	24
DTs vedtak opprettholdt	6	14	8	17	16	18
DTs vedtak endret eller opphevet	8	5	8	7	3	6
Vedtaksendring i %	53 %	25 %	47 %	27 %	16 %	25 %
Saksbehandlingstid i gj.snitt (mndr)	4,3	5,6	2,3	3,0	4,0	5,5

Saker som ble behandlet i 2023

PVN-2022-13 Brudd på personopplysnings- og informasjonssikkerheten i Østre Toten kommune – overtredelsesgebyr

Klage fra Østre Toten kommune på Datatilsynets vedtak der kommunen ble ilagt et overtredelsesgebyr på 4 000 000 kroner for brudd på kravene til sikkerhet og internkontroll ved behandling av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 32 og artikkel 24.

Østre Toten kommune ble i 2021 utsatt for et omfattende løsepengevirusangrep på sine IT-systemer. Hele den kommunale tjenesteleveransen, med få unntak, ble rammet i angrepet og betydelig mengder personopplysninger kom på avveie. Nemnda kom til at det var klar sannsynlighetsovervekt for at både de objektive og subjektive vilkårene for å ilegge overtredelsesgebyr var oppfylt. Skyldkravet for illeggelse av et overtredelsesgebyr for foretak og offentlige myndigheter er uaktsomhet, jf. forvaltningsloven § 46, da «ikke annet er bestemt» i personvernforordningen. Nemnda la til grunn at det ikke er et krav at skylden individualiseres, jf. HR-2022-1271-A, avsnitt 46-50, som omhandler foretaksstraff. Nemnda mente at sikkerhetsbruddet var alvorlig og at kommunen skulle ilegges et overtredelsesgebyr for brudd på personopplysningssikkerheten, jf. personopplysningsloven § 26, jf. personvernforordningen artikkel 83. Nemnda opprettholdt Datatilsynets vedtak om å ilegge Østre Toten kommune et overtredelsesgebyr på 4 000 000 kroner.

PVN-2022-15 Avvisning av krav om retting av personopplysninger i statsforvalterens framstilling av faktum i en tilsynssak

Klage på Datatilsynets avgjørelse om å avvise et krav om retting av personopplysninger i statsforvalterens framstilling av faktum i avgjørelsen i en tilsynssak.

Nemnda la til grunn at statsforvalteren kan behandle opplysninger i tilsynssaken med hjemmel i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, samt artikkel 9 nr. 2 bokstav f og at supplerende rettsgrunnlag, jf. artikkel 6 nr. 3, følger av lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenester §§ 2 og 3, samt lov om pasient- og brukerrettigheter § 7-4. Nemnda fant det klart at Datatilsynet ikke har kompetanse til å vurdere om statsforvalteren har framstilt faktum (herunder personopplysningene) korrekt eller fullstendig i sin avgjørelse i tilsynssaken, og kan heller ikke pålegge statsforvalteren å endre utformingen av denne. Det var derfor korrekt av tilsynet å avvise kravet om retting og avslutte saken uten ytterligere undersøkelser. Nemnda opprettholdt Datatilsynets avvisning av As krav om retting.

PVN-2022-17 Nettselskapers behandling av helseopplysninger ved søknad fra kunder om fritak for installasjon av avanserte måle- og styringssystemer (AMS)

Klage på Datatilsynets vedtak om at nettselskapenes behandling av helseerklæringer har gyldig behandlingsgrunnlag.

Nemnda konkluderte med at nettselskapene har lovlig behandlingsgrunnlag for å behandle helseopplysninger ved søknad fra kunder om fritak for installasjon av AMS, jf. artikkel 6 nr. 1 bokstav c og artikkel 9 nr. 2 bokstav g. Selv om avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b kunne vært klarere formulert, gir den etter omstendighetene et tilstrekkelig nasjonalt rettsgrunnlag for behandlingen. Nemnda påpekte at kravene til utformingen av det nasjonale rettsgrunnlaget etter artikkel 9 nr. 2 bokstav g varierer etter formålet med behandlingen og avhengig av blant annet hvilket inngrep som gjøres i de registrertes rettigheter. Forskriften fastslår at nettselskapene ikke plikter til å installere AMS dersom «installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker». Nemnda kunne vanskelig se hvilke andre dokumenterbare ulemper enn helseplager som skulle gi grunnlag for fritak, og når forskriften forutsetter en konkret vurdering av helsesituasjonen av den enkelte nettkunde kan ikke det gjøres uten helseopplysninger. NVEs overordnede målsetting med innføring av AMS ivaretar viktige allmenne interesser. Nemnda vurderte helseopplysningene som behandles som relevante og nødvendige for at nettselskapene skal oppfylle sin plikt etter forskriften, og at kravet om legeerklæring ikke er et urimelig inngrep sett i forhold til det målet som søkes oppnådd, jf. artikkel 9 nr. 2. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt.

PVN-2022-18 Klage over Datatilsynets vedtak om å omgjøre tidligere pålegg om sletting av personopplysninger hos statsforvalteren

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der Datatilsynet, etter klage fra statsforvalteren, omgjorde tidligere vedtak om å pålegge statsforvalteren sletting av personopplysninger i sitt arkiv.

Nemnda la til grunn at Datatilsynets omgjøring av et tidligere vedtak som påla sletting av opplysninger var et nytt vedtak som ga A klagerett. Nemnda presiserte at det er Datatilsynet som er tilsynsmyndighet når det gjelder krav om sletting etter personvernforordningen artikkel 17 nr. 1. Det innebærer at Datatilsynet blant annet skal ta stilling til rekkevidden av unntakene som følger av artikkel 17 nr. 3 bokstav b og d, også ved krav om sletting av arkiverte dokumenter hos offentlige myndigheter. At den offentlige myndighetens egen vurdering av om opplysningene er nødvendig for arkivformål skal tillegges stor vekt, endrer ikke på at Datatilsynet er rette myndighet for å ta imot og behandle slettekrav etter artikkel

17. I dette tilfellet hadde statsforvalteren behandlingsgrunnlag for fortsatt lagring av personopplysningene i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, jf. artikkel 6 nr. 3, jf. personopplysningsloven § 8 og personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav j. Når de aktuelle personopplysningene representerer materiale som er underlagt bevaringsplikt etter arkivlova, har statsforvalteren også en rettslig forpliktelse til å oppbevare opplysningene jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c.

PVN-2022-19 Krav om sletting av personopplysninger i barnevernjournal

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der tilsynet konkluderte med at barneverntjenesten i X kommune ikke har brutt personopplysningsloven ved å avslå krav om sletting av opplysninger i sønnens barnevernjournal.

Opplysningen var gitt av A selv og framkommer i et journalnotat hvor barneverntjenesten redegjør for en samtale med A som oppfølging etter en bekymringsmelding. Den aktuelle barnevernssaken er avsluttet og fortsatt oppbevaring av opplysningene er nå begrunnet i arkivformål i allmennhetens interesse, jf. bestemmelsene om arkivverdig materiale i arkivlova. Riksarkivarens forskrift 19. desember 2017 nr. 2286 til arkivlova, § 7-28 niende ledd bokstav a bestemmer at «Prosedyrer, rutiner og saksbehandlingsprosesser for barnevernstjenesten, herunder håndtering av bekymringsmeldinger» skal bevares for ettertiden og ikke gjøres til gjenstand for kassasjon. Selve journalnotatet kunne derfor ikke slettes, jf. personvernforordningen artikkel 17 nr. 3 bokstav b og d. Nemnda kom til at heller ikke opplysningen (om at far er tater) isolert sett kunne kreves slettet. Nemnda viste til barneverntjenestens begrunnelse for å avslå retting og konkluderte med at opplysningen var nødvendig for å forstå barneverntjenestens behandling av bekymringsmeldingen. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt.

PVN-2022-20 Klage over Datatilsynets avgjørelse om å avslutte saken uten tiltak

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der Datatilsynet avviste klage på tilsynets avgjørelse om å avslutte saken uten å foreta nærmere undersøkelser.

Nemnda kom til at Datatilsynets avgjørelse om å avslutte saken uten å gjøre nærmere undersøkelser eller treffe tiltak overfor NAV og kommunen er et enkeltvedtak som gir klagerett til nemnda, jf. forvaltningsloven §§ 2 og 28. Datatilsynet skulle derfor ikke avvist klagen fra A. Nemnda viste til Datatilsynets plikt til å føre tilsyn med og håndheve anvendelsen av personvernforordningen, jf. artikkel 57 nr. 1 bokstav a, og plikt til å undersøke klagens gjenstand «i den grad det er hensiktsmessig», jf. artikkel 57 nr. 1 bokstav f. Selv om tilsynet i noen grad har myndighet til å vurdere om det i det enkelte tilfellet er nødvendig å foreta nærmere undersøkelser og hvilke undersøkelser som er hensiktsmessige, kan ikke Datatilsynet fritt velge ikke å behandle innkomne klager. Nemnda uttalte at en slik begrensning i de registrertes mulighet for et effektivt rettsmiddel mot det de opplever som en ulovlig behandling av deres personopplysninger i så fall bøs utredes og reguleres nærmere i loven og viste bl.a. til Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave, 2019 side 389. I denne saken la nemnda til grunn at Datatilsynet hadde tatt stilling også til sakens realitet. Nemnda sluttet seg til tilsynets vurdering om at NAV og kommunens behandling av personopplysninger om A ikke var i strid med personopplysningsloven. Nemnda opprettholdt Datatilsynets vurdering av sakens realitet.

PVN-2022-21 Oppreisning for oversittelse av klagefrist m.m.

Klage fra A på Datatilsynets vedtak om avvisning av hans klage 15. mai 2022 fordi den var for sent framsatt.

Nemnda kom til at klagen skulle tas til behandling til tross for fristoversittelsen fordi A ikke kunne lastes for å ha oversittet klagefristen. Datatilsynet hadde ikke gitt A orientering om klagefristen, jf. fvl. § 27. A hadde også endt opp med å bli henvist fram og tilbake mellom Datatilsynet og statsforvalteren fordi det var uenighet om hvilken offentlig myndighet som var rett klageorgan i saken. Videre kom nemnda til at brevet til A der Datatilsynet avsluttet saken må anses som et avvisningsvedtak som gir klagerett. Nemnda presiserte at det er Datatilsynet som er tilsynsmyndighet når det gjelder krav om sletting etter artikkel 17 nr. 1. Datatilsynet skal blant annet skal ta stilling til rekkevidden av unntakene som følger av artikkel 17 nr. 3 bokstav b og d, også ved krav om sletting av arkiverte dokumenter hos offentlige myndigheter. Nemnda konkluderte med at arkivlova § 6, sammenholdt med bestemmelsene i arkivforskriftens kapittel 2, pålegger NAV å arkivere alle saksdokumenter i saker om sosialhjelp. A fikk ikke medhold i sitt krav om sletting av opplysninger i NAVs arkiv, jf. artikkel 17 nr. 3 bokstav b og d.

PVN-2022-22 Grindr – utlevering av personopplysninger uten gyldig samtykke – overtredelsesgebyr

Klage fra Grindr LLC (nå Grindr Inc.) på Datatilsynets vedtak der tilsynet ila Grindr et overtredelsesgebyr på 65 000 000 kroner for å ha utlevert personopplysninger av særlig kategori, uten rettslig grunnlag, i perioden 20. juli 2018 til 7. april 2020, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 og artikkel 9 nr. 1.

Nemnda kom til at opplysningen om at en person er en registrert bruker av dating-appen Grindr er en opplysning om en «persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering», og at Grindr's utlevering av nevnte type opplysninger dermed innebar en behandling av opplysninger som var omfattet av forbudet i artikkel 9 nr. 1. Nemnda viste til to storkammerdommer fra EU-domstolen som støtte for sitt syn; C- 184/20 fra 1. august 2022 og C- 252/21 av 4. juli 2023. Nemnda konkluderte videre med at Grindr ikke hadde innhentet gyldig samtykke for sin utlevering av personopplysningene om brukerne til annonsepartnerne. Grindr's samtykkemekanisme, i den aktuelle perioden, var innrettet på en slik måte at brukerens samtykke verken var frivillig, spesifikt eller informert. At brukeren, etter å ha fullført registreringen fikk en mulighet til «opt out» medførte ikke at samtykket anses som frivillig. Nemnda var enig med Datatilsynet i at Grindr skulle ilegges et overtredelsesgebyr etter artikkel 83 nr. 2. Nemnda fant ingen grunn til å endre størrelsen på det fastsatte gebyret da et gebyr på 65 000 000 kroner ble ansatt nødvendig for å ha tilstrekkelig avskrekkende effekt. Overtredelsens alvor, særlig antallet registrerte som er berørt, kategorien av opplysninger som det gjaldt, at overtredelsen pågikk over nesten to år, samt at det dreide seg om en forsettlig handling hvor Grindr bevisst hadde valgt en teknisk løsning som ikke gjorde det mulig å registrere seg uten at brukeren samtidig måtte akseptere utlevering av opplysninger til analyse- og annonseselskaper til bruk for markedsføring, tilsa at overtredelsesgebyret ikke var uforholdsmessig. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt.

Grindr tok ut stevning mot staten ved Personvernemnda for Oslo tingrett 27. oktober 2023 med påstand om at nemndas vedtak er ugyldig, subsidiært at overtredelsesgebyret nedsettes. Hovedforhandling i saken er berammet til 12. til 14. mars 2024.

PVN-2023-01 Kredittvurdering ved bilutleie via en bildelingsplattform

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der tilsynet kom til at Getaround (tidligere Nabobil.no) hadde rettslig grunnlag for å kredittvurdere A da han skulle leie bil via selskapets bildelingsplattform, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

Nabobil foretok en kredittvurdering av A da han ønsket å leie bil via Nabobils digitale plattform. Han fikk ikke inngått en leieavtale på grunn av en betalingsanmerkning. Nemnda

var enig med Datatilsynet i at Nabobils økonomiske interesse i å beskytte seg mot tap i forbindelse med utleie av bil utgjør en berettiget interesse og at det er nødvendig for Nabobil å kredittvurdere sine leietakere for å redusere selskapets økonomiske risiko. Nemnda sluttet seg også til Datatilsynets interesseavveining og la til grunn at Nabobils berettigede interesser i denne saken veide tyngre enn hensynet til As ønske om å verne opplysningene. Nabobils innhenting av kredittopplysninger om A i forbindelse med forespørselen om leie av bil via Nabobils digitale plattform var lovlig, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav f. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt.

PVN-2023-02 Avvisning av klage på grunn av manglende kompetanse i sak om grenseoverskridende behandling av personopplysninger

Klage over Datatilsynets avvisning av klage fra A på grunn av manglende klagerett til Personvernemnda i en sak om grenseoverskridende behandling av personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 22 andre ledd andre punktum.

Datatilsynet vurderte As klage mot Equinors behandling av personopplysninger i rekrutteringsprosesser som en grenseoverskridende sak, og behandlet saken etter personvernforordningen artikkel 56 og kapittel VII. Nemnda har ikke kompetanse til å behandle klager på Datatilsynets vedtak i slike grenseoverskridende saker, jf. personopplysningsloven § 22 andre ledd. Nemnda opprettholdt Datatilsynets avvisning av klagen.

PVN-2023-03 Rekkevidden av rettspleielovunntaket

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der tilsynet avviste saken under henvisning til at den falt utenfor personopplysningslovens saklige virkeområde, jf. personopplysningsloven § 2 andre ledd bokstav b.

Nemnda tok stilling til om rettspleielovunntaket omfatter forsikringsselskapets oversendelse av saksdokumenter med helseopplysninger til en privat engasjert sakkyndig i forbindelse med behandlingen av en sivil sak for lagmannsretten. Nemnda viste til at rettspleielovunntaket er begrunnet i hensynet til en uavhengig rettspleie, og at personvernet anses ivaretatt gjennom de alminnelige rettssikkerhetsgarantiene som rettspleielovene gir. Datatilsynet har i sin praksis lagt til grunn at unntaket også omfatter aktørenes behandling av personopplysninger i saker som behandles eller avgjøres i medhold av rettspleielovene, noe nemnda også la til grunn i sak PVN-2022-16. Det forelå ikke personvern hensyn som tilsier en innstramning av denne etablerte forvaltningspraksisen. Skulle rettspleielovunntaket bare gjelde for domstolene, og ikke aktørene som enten er parter eller representerer parter i saker for domstolen, vil unntaket ikke ha en reell betydning. Domstolen behandler ingen personopplysninger innenfor sin dømmende myndighet som ikke behandles av sakens parter. At behandlingen av en sak for domstolen er avsluttet, endrer ikke på vurderingen. Nemnda opprettholdt Datatilsynets avvisningsvedtak.

PVN-2023-04 Retting av personopplysninger hos NAV

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der tilsynet konkluderte med at det ikke var grunnlag for å foreta retting i et vedtak fra NAV, jf. personvernforordningen artikkel 16.

A mottok dagpenger under arbeidsløshet fra NAV. Da A søkte om støtte til etablering av egen virksomhet og opplyste at han holdt på med en masterutdanning, fattet NAV vedtak om stans i dagpengene da han ikke oppfylte vilkårene. Det viste seg senere at dagpengene ikke skulle ha vært stanset og NAV omgjorde vedtaket om stans og fattet et nytt vedtak som innvilget A dagpenger i stansingsperioden. Nemnda viste til at stansingsvedtaket ga korrekt uttrykk for det faktum NAV la til grunn på tidspunktet da vedtaket ble fattet. I de påfølgende vedtakene

omgjorde NAV sin vurdering av de faktiske forholdene. Nemnda mente at det av vedtakene lest i sammenheng framkommer at A på søknadstidspunktet for dagpenger ikke var aktiv student, og at NAVs stans av dagpenger var urettmessig. Nemnda konkluderte med at dette samlet sett medfører at det ikke er registret uriktige opplysninger om A. Vilkåret for retting etter artikkel 16 var derfor ikke oppfylt og NAV kunne ikke pålegges å rette eller supplere opplysningene. Nemnda opprettholdt Datatilsynets vedtak.

PVN-2023-05 Behandling av personopplysninger om barn ved bruk av videoopptak i barnehage

Klage fra X kommune på Datatilsynets vedtak om å ilegge kommunen en irettesettelse, jf. personvernforordningen artikkel 58 nr. 2 bokstav b, for å ha behandlet personopplysninger uten gyldig behandlingsgrunnlag, jf. artikkel 6 nr. 1, samt for ikke å ha overholdt informasjonsplikten etter artikkel 13.

En barnehageansatt tok videoopptak av et barn under et sinneutbrudd i barnehagen. Formålet med opptaket var å vise det til kommunepsykologen for å gjøre de barnehageansatte bedre rustet til å møte barnet. Opptaket ble lagret på en kommunal tjenestetelefon og fremvist til de ansatte, enhetslederen og kommunepsykologen, og slettet etter 10 dager. I motsetning til Datatilsynet kom nemnda til at kommunen hadde behandlingsgrunnlag for å ta videoopptaket i artikkel 6 nr. 1 bokstav c, jf. barnehageloven og forskrift om rammeplan for barnehager. Nemnda la videre til grunn at foreldrenes samtykke dekket utleveringen av opptaket til kommunepsykologen. Nemnda var imidlertid enig med tilsynet i at kommunen ikke hadde overholdt sin informasjonsplikt overfor foreldrene, jf. artikkel 13, men at bruddet på informasjonsplikten ikke var så alvorlig at det var grunnlag for å gi kommunen en irettesettelse. Datatilsynets vedtak ble omgjort.

PVN-2023-06 Retting av journalopplysninger

Klage på Datatilsynets vedtak der Datatilsynet konkluderte med at klager hadde fått oppfylt sin rett til retting og supplering av opplysninger i sønnens journal.

Personvernlovgivningen gir verken Datatilsynet eller nemnda kompetanse til å pålegge endring av innholdet i en pasientjournal. Dette gjelder både helsefaglige vurderinger og journalnotater som representerer legens referat av hva som ble sagt i en samtale med pasienten. Riktigheten av slike journalføringer må vurderes av helseforetaket, eventuelt av statsforvalteren ved klage på avslag om retting. Ved uklarhet eller uenighet om hva som ble sagt, vil supplering være aktuelt. Hvilke opplysninger som hører hjemme i en journal og hva som skal arkiveres andre steder reguleres ikke av personvernlovgivningen og kan ikke bestemmes av tilsynet eller nemnda. Nemnda viste til at sykehuset hadde lagret As innvendinger i sykehusets systemer, og at det ikke et krav at opplysningene skal suppleres direkte i journalen. A hadde dermed fått oppfylt sin rett til retting etter personvernforordningen artikkel 16. Nemnda opprettholdt Datatilsynets vedtak.

PVN-2023-07 Klage på Datatilsynets avgjørelse om at det ikke var sannsynliggjort utlevering av personopplysninger fra deponerte dokumenter hos Arkivverket

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der tilsynet kom til at det ikke var sannsynliggjort utlevering av personopplysninger fra As klientmappe i arkivet til Veiledningstjenesten til romanifolket/taterne som var deponert hos Arkivverket.

Personvernemnda var enig med Datatilsynet i at det på bakgrunn av opplysningene i saken ikke var sannsynliggjort at det hadde skjedd noen utlevering av opplysninger fra klientmappene til Veiledningstjenesten som var deponert hos Arkivverket. Nemnda la til grunn at klientmappene befant seg i et låst skap og ble oppbevart et annet sted enn tidligere

avlevert arkivmateriale fra Stiftelsen romanifolkets/taternes kulturfond og Stiftelsen til Romanifolkets/taternes senter. Nemnda opprettholdt Datatilsynets vedtak.

PVN-2023-08 Klage på Datatilsynets beslutning om ikke å følge opp et varsel om brudd på personvernforordningen – avvisning

Klage fra A på Datatilsynets beslutning om ikke å følge opp et mottatt varsel om ulovlig utlevering av personopplysninger fra Arkivverket som databehandler.

Datatilsynet mottok et varsel om brudd på personopplysningsloven hos Arkivverket. Varselet kom fra Stiftelsen romanifolkets/taternes kulturfond (som er opphørt og slettet fra enhetsregisteret) c/o Veiledningstjenesten og var signert av A både på vegne av Stiftelsen og fra seg personlig. Nemnda anså henvendelsen fra A som et varsel om ulovlig behandling av personopplysninger og ikke som en klage fra en registrert. Datatilsynets beslutning om ikke å åpne tilsynssak er ikke et enkeltvedtak som er bestemmende for noens rettigheter eller plikter, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Det er derfor heller ikke en avgjørelse som gir klagerett. Nemnda avviste klagen.

PVN-2023-09 Brudd på personopplysnings- og informasjonssikkerheten i Karmøy kommune – overtredelsesgebyr

Klage fra Karmøy kommune på Datatilsynets vedtak der kommunen ble ilagt et overtredelsesgebyr på 300 000 kroner for brudd på kravene til sikkerhet og internkontroll ved behandling av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 32 og artikkel 24, samt pasientjournalloven §§ 22 og 23.

I nesten tre år hadde Karmøy kommune manglende tilgangskontroll i mappestrukturen i kommunens systemer på fellesområdet. Opplysningene i mappene omfattet bl.a. helseopplysninger og var tilgjengelig for 1 727 ansatte innen sektoren helse og omsorg, også ansatte uten tjenstlig behov. Det dreide seg om en uaktsom overtredelse av artikkel 32 og artikkel 24, samt pasientjournalloven §§ 22 og 23. Nemnda var enig med Datatilsynet i at sikkerhetsbruddet, som omfattet særlige kategorier opplysninger, var alvorlig og at kommunen skulle ilegges et gebyr på 300 000 for bruddet på personopplysningssikkerheten. I formildende retning la nemnda vekt på at kommunen selv avdekket den ulovlige behandlingen og iverksatte tiltak for å unngå eller minimere skaden. I skjerpende retning ble det lagt vekt på at det tok tre uker fra kommunen oppdaget avviket til dette ble lukket og først ble meldt til Datatilsynet på dette tidspunktet, lenge etter fristen på 72 timer. Hensynet til likebehandling, samt kommunens størrelse og økonomi ble også hensyntatt ved gebyrfastsettelsen.

PVN-2023-10 Klage over valg av reaksjon ved konstatert brudd på personopplysningssikkerheten – avvisning av klage

Klage fra A på Datatilsynets der tilsynet avsluttet en sak om X kommunes brudd på personopplysningssikkerheten uten å ilegge kommunen en reaksjon.

En e-post til kommunens ordfører inneholdt fødselsnummeret til to innbyggere. Dokumentet med fødselsnumrene ble i sin helhet lagt ut på kommunens digitale postjournal, og dermed offentlig. Kommunen ble oppmerksom på hendelsen etter 16 dager. Dokumentet ble umiddelbart skjermet fra kommunens postliste, og avviksmelding ble sendt til Datatilsynet. Tilsynet konkluderte med at kommunens publisering av fødselsnumre i postjournalen på kommunens nettside representerte et brudd på loven, men vedtok ingen korrigerende tiltak overfor kommunen, jf. personvernforordningen artikkel 58 nr. 2. At Datatilsynet valgte ikke å beslutte noe korrigerende tiltak, verken i form av irettesettelser, pålegg eller illeggelse av overtredelsesgebyr, er ikke en avgjørelse som retter seg mot A og er heller ikke

bestemmende for hennes rettigheter og plikter, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd. A hadde ikke klagerett. Nemnda avviste klagen.

PVN-2023-11 Behandling av personopplysninger om barn ved bruk av bilder i barnehage

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der tilsynet konkluderte med at X kommune hadde rettslig grunnlag for å behandle bilder av deres barn i barnehagen.

A klaget på barnehagens innsamling, lagring og bruk av bilder, primært portrettbilder, av deres barn i ulike hverdagssituasjoner. Bildene ble brukt til pedagogiske formål, bl.a. til barnas språkutvikling. Nemnda la til grunn at kommunen hadde behandlingsgrunnlag for den aktuelle behandlingen av personopplysninger i personvernforordningen 6 nr. 1 bokstav c (rettslig plikt), jf. barnehageloven § 47 a og forskrift om rammeplan for barnehager kapittel 7. Det var derfor ikke nødvendig å innhente samtykke for denne behandlingen. For innsamling, lagring og bruk av bilder ut over de tilfellene barnehageloven gir hjemmel for, nemlig når det ikke er «nødvendig for å utføre oppgaver etter loven», kan samtykke være et aktuelt behandlingsgrunnlag. I denne saken kom nemnda til at foreldrene hadde samtykket til bruk av bilder av barnet i barnehagens månedsplan. Kommunen hadde dermed gyldig behandlingsgrunnlag for behandlingen. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt.

PVN-2023-12 Krav om innsyn i interne dokumenter, samt spørsmål om gyldig behandlingsgrunnlag for personopplysninger i en personalsak

Klage fra A på Datatilsynets vedtak der Datatilsynet konkluderte med at en arbeidsgiver ikke hadde brutt personopplysningsloven.

Etter en personalsak hvor det ble inngått sluttavtale, ble det tvist mellom partene om innsyn i As personalmappe. A fikk delvis innsyn i sin personalmappe, men ble nektet innsyn i et internt notat utarbeidet av arbeidsgiver i forbindelse med personalsaken. Nemnda la til grunn at innsynsbegjæringen gjaldt opplysninger som framkom i dokumenter utarbeidet for den interne saksforberedelsen og som ikke var utlevert til andre. Lovens krav om at unntak fra innsynsretten må være «nødvendig for å sikre forsvarlige interne avgjørelsesprosesser» ble ansett oppfylt. Nemnda var enig med Datatilsynet i at personopplysningsloven ikke ga rett til ytterligere innsyn, jf. personvernforordningen artikkel 15 jf. personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav e. Nemnda var også enig med tilsynet i at arbeidsgiver hadde behandlingsgrunnlag for å bruke de private e-postene i personalsaken i artikkel 6 nr. 1 bokstav c, jf. nr. 3, med supplerende rettsgrunnlag i arbeidsmiljøloven § 2-2. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt.

PVN-2023-14 Klage over Datatilsynets avgjørelse om å avslutte sak uten å ta stilling til om personopplysningsloven er brutt

Klage fra A på Datatilsynets avgjørelse der Datatilsynet avsluttet en sak uten å foreta nærmere undersøkelser og uten å ta stilling til om As rettigheter etter personopplysningsloven var brutt.

Saken gjaldt spørsmål om Datatilsynet kan velge å avslutte en sak ved å sende et orienteringsbrev til den behandlingsansvarlige uten å ta stilling til om personopplysningsloven er brutt, eller om klageren, som har benyttet sin rett til å klage etter personvernforordningen artikkel 77, kan kreve at Datatilsynet behandler saken og tar stilling til om hans personopplysninger er ulovlig behandlet. Nemnda viste til at Datatilsynet etter artikkel 57 nr. 1 bokstav f har en viss frihet til å avgjøre hvor omfattende undersøkelser den enkelte sak krever, men at dette ikke innebærer at tilsynet fritt kan velge hvilke klager de skal ta til behandling og hvilke de velger ikke å behandle. Etter nemndas syn åpner loven for at

tilsynet kan utvise en viss fleksibilitet når det gjelder hvor omfattende undersøkelser av faktum som er nødvendig og/eller hensiktsmessig i en sak. I denne saken, hvor det ikke var tvil om faktum, men et spørsmål om tolkning av loven, kunne ikke tilsynet velge ikke å ta stilling til om den innklagede behandlingen var lovlig eller ikke. En slik valgfrihet ville etter nemndas vurdering være i strid med artikkel 77.

PVN-2023-15 Kameraovervåking fra privat bolig – klage på Datatilsynets vedtak om avslutning av sak

Saken gjelder klage fra A på Datatilsynets avgjørelse om å avslutte sak om kameraovervåking fra privat bolig (nabo) uten ytterligere undersøkelser og uten å gi pålegg.

Nemnda var enig med Datatilsynet i at det ikke var sannsynliggjort at den innklagede naboen hadde montert kameraovervåkingsutstyr som innebar at det ble gjort opptak av A. Personopplysningsloven var dermed ikke brutt. Etter nemndas vurdering hadde Datatilsynet oppfylt sin utredningsplikt slik at saken var tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17 og personvernforordningen artikkel 57 nr. 1 bokstav f. Datatilsynets avgjørelse om ikke å gjøre ytterligere undersøkelser var etter nemndas vurdering forsvarlig og innenfor lovens rammer. Nemnda påpekte at det må være opp til Datatilsynet å vurdere om det er hensiktsmessig og nødvendig å foreta befaringskontroll for å kontrollere påstander om ulovlig montert kameraovervåkingsutstyr, og at det i utgangspunktet er klagers oppgave å legge fram dokumentasjon for det forholdet som påklages. Nemnda opprettholdt Datatilsynets vedtak.

PVN-2023-16 Klage over Datatilsynets avgjørelse om å avslutte saken uten å ta stilling til om personvernforordningen er brutt

Klage fra A på Datatilsynets avgjørelse om å avslutte sak om DNB Banks behandling av legitimasjonsdokument med ansiktsfoto, uten å ta stilling til om den innklagede behandlingen av personopplysninger var lovlig eller ikke.

Nemnda la til grunn at tilsynet etter artikkel 57 nr. 1 bokstav f har en viss frihet til å avgjøre hvor omfattende undersøkelser den enkelte sak krever, men at tilsynet ikke fritt kan velge hvilke klager de skal ta til behandling. Loven åpner for at tilsynet kan utvise en viss fleksibilitet når det gjelder hvor omfattende undersøkelser av faktum som er nødvendig og/eller hensiktsmessig i en sak. I denne saken var det ikke tvil om faktum, men et spørsmål om tolkning av loven, og tilsynet kunne ikke velge ikke å ta stilling til om behandlingen er lovlig eller ikke. En slik valgfrihet vil etter nemndas vurdering være i strid med personvernforordningen artikkel 77. Saken ble returnert til Datatilsynet for en materiell vurdering av om As personopplysninger er behandlet ulovlig eller om banken har gyldig behandlingsgrunnlag.

PVN-2023-22 Klage over Datatilsynets avgjørelse om å avslutte sak om retting/sletting av personopplysninger hos NAV

Klage fra A v/B på Datatilsynets avgjørelse om å avslutte sak om retting/sletting av personopplysninger uten å gi pålegg.

A henvendte seg til Datatilsynet og klaget over at NAV ikke hadde gitt ham medhold i hans krav om sletting/retting av det han mener er ulovlige vedtak truffet av NAV. Nemnda fastslo at dersom NAV tolker en rettsregel feil eller foretar en uriktig vurdering av faktum, vil dette kunne resultere i et uriktig vedtak, som kan endres ved at vedtaket påklages, omgjøres eller endres gjennom et nytt vedtak. Vedtaket kan ikke rettes eller slettes etter bestemmelsene i personvernforordningen artiklene 16 og 17. Nemnda la til grunn at Datatilsynet hadde oppfylt sin plikt til å behandle As klage, jf. personvernforordningen artikkel 77. Nemnda var enig med Datatilsynet i at det ikke er lagt frem dokumentasjon for, eller redegjort for, et faktum som ga

grunnlag for å pålegge NAV å rette eller slette opplysninger om A i hans saker i NAV. Etter nemndas vurdering hadde tilsynet oppfylt sin utredningsplikt. Saken var tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17 og personvernforordningen artikkel 57 nr. 1 bokstav f. Nemnda viste til at det er opp til Datatilsynet å vurdere om det er hensiktsmessig og nødvendig å innhente ytterligere opplysninger i saken fra innklagede eller om saken behandles på bakgrunn av den informasjonen klager har sendt inn. I utgangspunktet er det klagers oppgave å redegjøre for saken og legge fram nødvendig dokumentasjon for å sannsynliggjøre sitt krav. Nemnda opprettholdt tilsynets vedtak.

Vurdering av framtidsutsikter

Personvernemnda vil også i år vise til NOU 2022:11 Ditt personvern – vårt felles ansvar, hvor Personvernkommissjonen tegner et bilde av en digitaliseringsprosess som preger alle samfunnssektorer. Denne digitaliseringsprosessen har medført at stadig flere personopplysninger samles inn, brukes og gjenbrukes. Selv om samfunnsgevinstene i mange sammenhenger er store peker Personvernkommissjonen på en gjennomgående tendens til at digitaliseringen skjer på bekostning av personvernet. Det tilsier behov for økt oppmerksomhet og økt styrking av personvernet framover.

Viktigheten av god data- og personopplysningssikkerhet har også blitt aktualisert ved at flere store norske virksomheter, både offentlige og private, de siste årene har vært utsatt for datainnbrudd med potensielt store konsekvenser for personvernet. Samfunnets ivaretagelse og sikring av personvern hensyn forutsetter et velfungerende håndhevingsapparat med tilstrekkelige ressurser, særlig hos Datatilsynet, men også i nemnda for å sikre en effektiv klagenemnd.

Gjennomføringen av personvernforordningen i norsk rett, der de registrertes rettigheter på flere punkter er styrket, og pliktene til de behandlingsansvarlige og databehandlere er skjerpet, har medført en økt bevissthet om personvern både hos privatpersoner, private virksomheter og i offentlig forvaltning. Det er nemndas vurdering at den økningen i saksmengde på 41 % som nemnda har sett i 2023 er beskrivende for situasjonen også fremover. Det er sannsynlig med en fortsatt økning i antall saker. Med økt digitalisering på alle samfunnsområder er det etter nemndas vurdering sannsynlig at sakene også vil bli mer komplekse. For å møte en stadig økende og mer kompleks saksmengde er det nødvendig å styrke nemndas sekretariat, som i dag består av bare én person.

Som tidligere påpekt av nemnda vil nye regler også medføre økt behov for rettslige avklaringer, noe som må skje gjennom praksis. Det samme gjelder fastsettelse av nivå for illeggelse av overtredelsesgebyr. At nemnda gjennom sin klagesaksbehandling bidrar til rettsutviklingen er forutsatt i forarbeidene til personopplysningsloven, Prop.56 LS (2017-2018). De høye overtredelsesgebyrene som Personvernforordningen legger opp til kan bety at flere behandlingsansvarlige også velger å få sin sak prøvet av domstolene.

Før personopplysningsloven 2018 trådte i kraft har norske domstoler blitt forelagt relativt få saker som gjelder avklaring av personvernrettslige spørsmål. Etter 2018 har nemndas vedtak blitt brakt inn for domstolene i to saker, PVN-2018-14 (Legelisten.no) og PVN-2022-22 (Grindr). Det er ingen tvil om at prosesser i domstolene også beslaglegger store ressurser for Personvernemnda. Det er derfor viktig at nemnda får tilstrekkelig ressurser slik at nemndas sekretariat kan styrkes og innrettes slik at det kan møte disse behovene fremover.

Personvernemnda er av den oppfatning at nemnda gjennom sin virksomhet fungerer etter sin hensikt og bidrar til rettsavklaringer og til å høyne kunnskapsnivået på personvernområdet.